

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 22.09.2026 nr 8-1/6782-1

Meie 08.10.2026 nr 6-3/26-1910-2

**Arvamus täitemenetluse seadustiku
muutmise seaduse eelnõu
(täitemenetluse peatamise regulatsiooni
muutmine) väljatöötamiskavatsusele**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Täna võimaluse eest avaldada arvamust täitemenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (täitemenetluse peatamise regulatsiooni muutmine) väljatöötamiskavatsusele (edaspidi väljatöötamiskavatus).

Eelnõuga tutvumise järgselt laekus arvamusi mitmelt Harju Maakohtu kohtunikult.

Harju Maakohus toetab Justiits- ja Digiministeeriumi 18. septembril 2026 koostatud väljatöötamiskavatsuses esitatud muudatuste eesmäärke. Täitemenetluse peatamise regulatsiooni täpsustamine ja täiendamine on vajalik, et suurendada õigusselgust, tagada menetlusosaliste õiguste parem kaitse ning võimaldada täitemenetluse sujuvat ja paindlikku korraldamist. Alljärgnevalt esitame kohtunike seisukohad väljatöötamiskavatsuses käsitletud muudatusettepanekute kohta.

Täitemenetluse osaline peatamine

Toetame võimalust peatada täitemenetlus üksnes osaliselt. Väljatöötatav regulatsioon peaks jätma kohtule ja kohtutäiturile piisava kaalutlusruumi määrata konkreetse juhtumi asjaoludest lähtudes, milliste täitetoimingute tegemine peatamise ajal on lubatud ja millised toimingud tuleb ajutiselt välistada. Seaduses võib ette näha avatud loetelu tavapärasematest olukordadest. Selline lahendus võimaldab vältida ebaproportsionaalset sekkumist ning säilitada vajalik ulatuses menetluse tõhususe.

Ka käsutuspiirangute säilimise ja ulatuse üle peaks saama otsustada kohus või kohtutäitur. Olenevalt asjaoludest peab olema võimalik käsutuspiirang täielikult lõpetada, jätta see muutmata või kohaldada seda üksnes osaliselt. Otsustuses tuleks selgelt määrata piirangu ese, ulatus ja kehtivusaeg.

Täitemenetluse peatumine menetlusosalise surma korral

Toetame lahendust, mille kohaselt peatub täitemenetlus seaduses sätestatud juhul automaatselt, ilma eraldi peatamisotsuseta, sarnaselt tsiviilkohtumenetluses kehtiva regulatsiooniga. Arvestades tänapäevaseid andmevahetusvõimalusi, on menetlusosalise surma fakt üldjuhul kiiresti kontrollitav. Õigusselguse ja pärijate menetlusõiguste kaitseks tuleks samal ajal sätestada kohtutäituri kohustus teavitada teadaolevaid pärijaid pooleliolevast täitemenetlusest ning selgitada menetluse jätkamise korda.

Peatamise mõju mitmele sama võlgniku suhtes toimuvale täitemenetlusele

Mitme sama võlgniku suhtes paralleelselt toimuva täitemenetluse korral vajab regulatsioon täiendavat läbimõtlemit. Eelkõige tuleb hinnata, kas ja millistel alustel võib olla põhjendatud ühe täitemenetluse peatamine, samal ajal kui teine menetlus jätkub. Seadus peaks vältima põhjendamatult erinevaid lahendusi võrreldavates olukordades, kuid võimaldama erisusi juhul, kui need tulenevad nõude laadist, täitemenetluse esemest või muudest olulistest asjaoludest.

FIMS-i regulatsiooni kohaldumine täitemenetlusele

Kohus peab põhjendatuks, et FIMS-i regulatsioon võimaldaks erinormina kujundada ümber ka poolelioleva täitemenetluse. Võlgade ümberkujundamise ja pankrotimenetluse puhul on sisuliselt tegemist võlausaldajate nõuete kollektiivse menetlemisega, mistõttu peab FIMS-i ning täitemenetluse peatamise regulatsiooni omavaheline suhe olema seaduses üheselt ja terviklikult määratud.

Konto käsutamise piirang maksejõuetusavalduse esitamise järel

Kui kohus on pärast maksejõuetusavalduse esitamist täitemenetluse peatanud, ei peaks varasem konto käsutamise piirang jätkuma automaatselt. Kohus peaks otsustama eraldi, kas käsutuskeeld on vajalik, kellel on õigus kontot kasutada ning millises ulatuses. Käsutuskeeldu puudumise korral peaks võlgnik saama kontot ise kasutada. Käsutuskeeldu kohaldamisel peaks seadusest või kohtulahendist selgelt nähtuma, kas ja millises ulatuses kasutab kontot usaldusisik ning millises ulatuses võib kontot kasutada võlgnik.

Võlgniku õigus saada pangakonto kohta teavet

Praktikas on tekkinud olukordi, kus võlgnik ei saa käsutuskeeldu tõttu pangalt oma konto kohta teavet. Kohus peab vajalikuks seaduses selgelt sätestada, et konto käsutamise piirang ei piira võlgniku õigust kontot näha ega saada pangalt teavet konto seisu ja tehingute kohta. Käsutusõiguse piirangut tuleb eristada teabe saamise õigusest.

Täitemenetluse jätkumine võlgade ümberkujundamise menetluses

Regulatsioon peaks hõlmama nii maksejõuetusavalduse menetlemise aega kui ka võlgade ümberkujundamise kava kinnitamisele järgnevat olukorda. FIMS §-s 30 sätestatud põhimõtteid arvestades peaks nende nõuete täitmine, mille suhtes ümberkujundamist ei kohaldata, saama jätkuda tingimusel, et see ei takista kinnitatud kava täitmist ega kahjusta põhjendamatult teiste võlausaldajate huve. Täitemenetluse jätkamise eeldused ja ulatus tuleks õigusselguse huvides seaduses täpselt määratleda.

Eestis pangakonto avamine täitemenetluse peatamise tingimusena

Kaaluda võib võimalust kohustada võlgnikku avama Eestis pangakonto ja sulgema välisriigi maksekontod ühe hagi tagamise abinõuna või täitemenetluse peatamise tingimusena, kui see on vajalik rahaliste vahendite läbipaistvuse ja menetluse tõhusa kontrolli tagamiseks. Kui lahendus seotakse üksnes Eestis avatud kontoga, tuleb enne regulatsiooni kehtestamist analüüsida selle põhiseaduspärasust ning kooskõla Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas kapitali vaba liikumise ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtetega. Võimalik piirang peab olema põhjendatud, sobiv ja proportsionaalne.

Arestivaba sissetuleku reeglite kooskõla FIMS-i regulatsiooniga

Kohus peab vajalikuks hinnata TMS §-des 131 ja 132 sätestatud sissetuleku arestimise piirangute kooskõla FIMS-i reeglitega. Eesmärk peaks olema tagada, et võlgnikule jäetava arestivaba sissetuleku arvestus oleks eri menetlustes järjepidev, selge ja praktikas kohaldatav. Analüüsis tuleks arvestada ka asjakohast kohtupraktikat, eelkõige Tartu Ringkonnakohtu 25.06.2026 määrust ning vältida olukorda, kus täitemenetluses ja maksejõuetusmenetluses kujuneb sama isiku toimetuleku kaitse põhjendamatult erinevaks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kai Härmand
osakonnajuhataja